

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO – 4101-013-04/2014
P/14/047

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01
lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/047 – Wykorzystanie przez samorządy powiatowe środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Paweł Szczepaniak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 90990 z dnia 24 lipca 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1 - 2)
Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Pile, Al. Niepodległości 33/35 („Starostwo”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mirosław Mantaj – Starosta Piłski od 2 grudnia 2010 r. (dowód: akta kontroli str. 5 - 24)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, wykorzystanie przez Starostwo Powiatowe w Pile w latach 2011 – 2013 środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadnia rzetelne ustalanie zapotrzebowania na rodzaje pomocy udzielanej na rzecz osób niepełnosprawnych, przestrzeganie trybów i zasad jej udzielania oraz rzetelny nadzór nad jej wykorzystaniem, a także pozyskiwanie dodatkowych środków z PFRON na pomoc osobom niepełnosprawnym w aktywizacji zawodowej. Działania powyższe zgodne były z Powiatowym Programem Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2007 – 2013.

Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła wykonywania niektórych zadań związanych z aktywizacją zawodową osób niepełnosprawnych przez Starostwo Powiatowe w Pile, a nie przez jednostkę organizacyjną powiatu wskazaną wprost w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, tj. przez Powiatowy Urząd Pracy w Pile.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Ustalanie zapotrzebowania na poszczególne rodzaje udzielanej pomocy.

Opis stanu faktycznego

1. W Powiecie piłskim obowiązywał Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2007 - 2013², zwany dalej „Programem”. Program obejmował cele pośrednie jak m.in. działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych oraz zadania takie jak m.in. wspieranie zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Przewidywanymi efektami realizacji programu miały być m.in.: zwiększenie liczby miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych w powiecie i ułatwienie osobom niepełnosprawnym funkcjonowania na rynku pracy.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Przyjęty uchwałą Nr IV/49/07 Rady Powiatu w Pile.

Harmonogram realizacji programu, w zakresie wspierania zatrudnienia osób niepełnosprawnych, obejmował m.in. pracę ciągłą polegającą m.in. na:

- a) wspieraniu zatrudnienia osób niepełnosprawnych poprzez pomoc finansową dla osób chcących podjąć działalność gospodarczą,
- b) wspieraniu pracodawców chcących zatrudnić osoby niepełnosprawne poprzez pomoc finansową w przystosowaniu stanowisk pracy,

a w zakresie uczestnictwa w programach na rzecz osób niepełnosprawnych pozyskiwanie dodatkowych środków na aktywizację osób niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 43 - 49)

W Starostwie Powiatowym w Pile zadania związane z aktywizacją zawodową osób niepełnosprawnych finansowane ze środków PFRON realizował Wydział Współpracy i Aktywizacji Osób Niepełnosprawnych Starostwa, zwany dalej „Wydziałem”. Zadania w zakresie zwrotu wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu, o których mowa w art. 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych³ („ustawa”) oraz finansowanie szkoleń o których mowa w art. 40 ustawy, należało do zadań Powiatowego Urzędu Pracy w Pile.

(dowód: akta kontroli str. 24 – 42)

2. Przy ustalaniu zapotrzebowania na najważniejsze rodzaje pomocy dla osób niepełnosprawnych w Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych kierowano się wynikami spotkań przedstawicieli instytucji sektora rynku pracy i pomocy społecznej. Przy tworzeniu programu i ustalaniu problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych posłużono się także raportami i opracowaniami np.: Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu („Sytuacja osób niepełnosprawnych na wielkopolskim rynku pracy”) i Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, charakteryzującymi osoby niepełnosprawne w Polsce. Sytuacja w 2006 r. na lokalnym rynku pracy nie była badana przez Wydział lecz przez urzędy pracy. Uznano te informacje za wiarygodne i wystarczające. Ponadto, uwzględniano wieloletnie doświadczenie pracowników Wydziału oraz informacje od samych osób niepełnosprawnych, które trafiały do Wydziału z różnymi problemami.

(dowód: akta kontroli str. 212)

3. W kontrolowanym okresie zapotrzebowanie na poszczególne rodzaje zadań dofinansowanych przez PFRON w stosunku do potrzeb w ujęciu ilościowym przedstawiało się następująco:

- a) zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osób niepełnosprawnych (art. 26e ustawy) – 100 % zawartych umów w stosunku do liczby złożonych wniosków; w roku 2011 – 14, w roku 2012 – 15, w roku 2013 – 14,
- b) jednorazowe dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej (art. 12a ustawy) – w roku 2011 zawarto 2 umowy w stosunku do 4 wniosków (50%), w roku 2012 zawarto 9 umów w stosunku do 11 wniosków (82%), a w roku 2013 zawarto jedną umowę na jeden wniosek,
- c) dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego (art. 13 ustawy) – 100 % zawartych umów w stosunku do liczby złożonych wniosków; w roku 2011 – 2, w roku 2012 – 3, w roku 2013 r. – 5.

(dowód: akta kontroli str. 78)

³ Dz. U. z 2011 r. nr 127, poz. 721 ze zm.

4. W kontrolowanym okresie największe kwoty przeznaczono na zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych. Były to odpowiednio 522.095,95 zł w 2012 r., 759.600,0 zł w 2012 r. i 554.500,0 zł w 2013 r. Środki te w całym okresie poddanych kontroli wykorzystano w 100%, podobnie jak środki na jednorazowe dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej. Ich wykonanie wyniosło odpowiednio: 37.950,0 zł w 2011 r., 278.202,0 zł w 2012 r. i 27.482,89 zł w 2013 r. Wyplacone dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego w roku 2011 i 2012 wyniosło odpowiednio 18.853,98 zł i 138.298,40 zł (co stanowiło 100% wartości zawartych umów). W 2013 r. wyplacone dofinansowanie wyniosło 148.792,55 zł, co stanowiło 86,3% wartości zawartych umów.

(dowód: akta kontroli str. 81)

W okresie objętym kontrolą, pracodawcy z powiatu pilskiego nie wnioskowali o refundację innych form pomocy osobom niepełnosprawnym.

Dyrektor Wydziału Iwona Siwecka wyjaśniła, że pracodawcy w swoich decyzjach kierują się interesem ekonomicznym, dostępnością i łatwością korzystania z oferowanego wsparcia. Wybierają rozwiązania najbardziej opłacalne, najszybsze i najmniej kłopotliwe. W ich ocenie, zadanie pod nazwą „refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy” (art. 26e ustawy) jest najatrakcyjniejszą formą wsparcia. W wypadku innych działań, niechęć pracodawców wzbudzały znacznie mniejsze korzyści finansowe, na przykład do ok. 50 tys. zł w przypadku wyposażenia stanowiska pracy i kilka razy mniej gdy zatrudni on osobę pomagającą pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy - art. 26d ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 213)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Starostwa w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Stosownie do postanowień art. 35a ust. 2 pkt 2 ustawy, zadanie o którym mowa w ust. 1 pkt 9 i 9b, tj. przyznawanie środków o których mowa m.in. w art. 12a (środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej) i realizacja zadań o których mowa w art. 26e (zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy pracodawcy, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osobę niepełnosprawną zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostającą w zatrudnieniu), winno być realizowane przez powiatowy urząd pracy.

Z ustaleń kontroli wynika, że w Starostwie Powiatowym w Pile zadania te realizował Wydział Współpracy i Aktywizacji Osób Niepełnosprawnych (od 1 stycznia 2014 r. Wydział Spraw Obywatelskich, Zarządzania Kryzysowego i Aktywizacji Niepełnosprawnych).

(dowód: akta kontroli str. 24 – 42)

Wyjaśnienie w sprawie organizacji wykonywania niektórych zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej złożył Starosta Pilski. Podał on, że prowadzenie przez starostę całego postępowania dotyczącego rozpatrywania wniosków obejmujących zadania, o których mowa w art. 12a ustawy, odbywa się stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 października 2007 r. w sprawie przyznania osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej⁴, gdzie starosta wprost został wskazany jako organ, do którego składa się wniosek (§ 3 ust. 1), który sprawdza wniosek (§ 4 ust. 1), rozpatruje wniosek (§ 4 ust. 5), informuje wnioskodawcę o sposobie rozpatrzenia wniosku (§ 5 ust. 1), przekazuje środki na rachunek bankowy wnioskodawcy (§ 7 ust. 1), jak również zawiera umowy

⁴ Dz. U. Nr 194, poz. 1403, ze zm.

o przyznaniu tych środków. W analogiczny sposób uregulowany został, według Starosty Polskiego, tryb postępowania w sprawach dotyczących zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 marca 2011 r. w sprawie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej⁵. Z mocy ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym⁶, starostwo powiatowe, zdaniem Starosty, nie jest jednostką organizacyjną powiatu, lecz aparatem pomocniczym starosty, za pomocą którego wykonuje on zadania, w tym wynikające z ustawy. W takiej też roli działał Wydział Współpracy i Aktywizacji Osób Niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 249 - 251)

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, zadania, o których mowa w ww. artykule, pomimo że należą do grupy zadań własnych⁷ wykonywanych przez samorząd powiatowy, mogą być realizowane wyłącznie przez określone w przepisach ustawy jednostki organizacyjne powiatu tj. powiatowe centra pomocy rodzinie (w zakresie art. 35a ust. 2 pkt 1 ustawy) oraz powiatowe urzędy pracy (w zakresie art. 35a ust. 2 pkt 2 ustawy). Przepisy te należy bowiem traktować jako *lex specialis* wobec generalnej normy wynikającej z art. 6 ust. 1 oraz art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, stosownie do której w granicach określonych w przepisach prawa powiat może sam decydować w jakiej formie będzie realizował swoje zadania. Z analizy przepisów art. 6 ust. 1⁸ oraz art. 36 ust. 1⁹ ustawy o samorządzie powiatowym, wynika, że ustawodawca nie narzucił formy w jakiej powiat powinien realizować swoje zadania (czy przez własne jednostki organizacyjne czy też na podstawie umowy) równocześnie wskazał jednak, że granice tej swobody wyznaczają przepisy odrębnych ustaw. Takie ograniczenia występują m.in. przy wykonywaniu przez powiat zadań własnych z zakresu wspierania osób niepełnosprawnych. Tak doprecyzowany zakres przedmiotowy, przy jednoczesnym zastrzeżeniu wynikającym z ww. art. 36 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym, w ocenie NIK, nie pozwala na wykonywanie ww. zadań przez inne jednostki organizacyjne powiatu.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność Starostwa w zbadanym obszarze.

2. i 3. Realizacja pomocy osobom niepełnosprawnym.

W kontrolowanym okresie, w powiecie pilskim, największe kwoty przeznaczono na zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych. Były to odpowiednio 522.095,95 zł w 2011 r., 759.600,0 zł w 2012 r. i 554.500,0 zł w 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 69)

Średni koszt wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej w 2011 r. wyniósł 26.105,0 zł, w 2012 r. wyniósł 33.026,10 zł, a w 2013 r. wyniósł 26.404,76 zł. W wyniku zrealizowanych zadań zatrudniono 22 osoby w ramach utworzonych stanowisk pracy (w roku 2011), 25 osób w 2012 r. i 21 w 2013 r.

⁵ Dz. U. Nr 62, poz. 317, ze zm.

⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 595 ze zm.

⁷ Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny (w wyroku z 28.06.2001 r. sygn. akt U8/00 OTK 2001/5/123) w świetle art. 15 ust. 1 oraz art. 166 ust. 1 Konstytucji, wszelkie sprawy o charakterze lokalnym i ponadgminnym przekazane ustawowo samorządowi, winny być traktowane jako zadania własne samorządów odpowiedniego poziomu – zadania, o których mowa w art. 35a, art. 35b w zw. z art. 34 ust. 1a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej, uznane być mogą jeszcze za zadania własne samorządu powiatowego, mimo że nie wykazują one pełni cech, jakie zadaniom własnym są przypisywane.

⁸ Stosownie, do którego w celu wykonywania zadań powiat może tworzyć jednostki organizacyjne i zawierać umowy z innymi podmiotami.

⁹ Stosownie do którego: organizację i zasady funkcjonowania jednostek organizacyjnych powiatu określają regulaminy organizacyjne uchwalone przez zarząd powiatu, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.

(dowód: akta kontroli str. 80, 82)

Wykorzystanie środków na jednorazowe dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej, wyniosło odpowiednio: 37.950,0 zł w 2011 r., 278.202,0 zł w 2012 r. i 27.482,89 zł w 2013 r.

Wyplacone dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego w roku 2011 i 2012 wyniosło odpowiednio 18.853,98 zł i 138.298,40 zł (co stanowiło 100% środków z zawartych umów). W 2013 r. wyplacone dofinansowanie wyniosło 148.792,55 zł, co stanowiło 86,3% wartości zawartych umów.

Realizację wszystkich zadań w całości sfinansowano ze środków Funduszu.

(dowód: akta kontroli str. 69 - 70)

Ponadto, w okresie objętym kontrolą zrealizowano wydatki na następujące programy PFRON:

- a) w roku 2011 z „Programu wyrównywania różnic między regionami II” (Obszar D) wykorzystano łącznie 139.600,0 zł na zakup pojazdów przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich dla dwóch domów pomocy społecznej i jednego warsztatu terapii zajęciowej;
- b) w roku 2012 z „Programu wyrównywania różnic między regionami II” (Obszar D) wykorzystano łącznie 72.000,0 zł na zakup autobusu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich dla Specjalnego Ośrodka Szkolno–Wychowawczego w Pile oraz z Obszaru G wykorzystano 376.072,50 zł na utworzenie 11 stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych oraz dofinansowanie szkolenia 1 osoby;
- c) w 2012 r. i w 2013 r. w ramach programu „Aktywny Samorząd” zawarto odpowiednio: 22 umowy (na łączną kwotę 89.212,0 zł) i 127 umów (na łączną kwotę 339.549,85 zł), obejmujących m.in.: pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, pomocy w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B, pomocy w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, pomocy w zakupie i pomocy w utrzymaniu w sprawności wózków inwalidzkich o napędzie elektrycznym, pomocy w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym;
- d) w 2013 r. z „Programu wyrównywania różnic między regionami II” (Obszar D i B) wykorzystano łącznie 1.960.800,0 zł na zakup trzech autobusów przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich dla trzech warsztatów terapii zajęciowej powiatu pilskiego oraz z Obszaru G wykorzystano 233.700,0 zł na utworzenie 8 stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 69 – 70, 92, 100 – 101, 108 – 109, 145 - 176)

W okresie objętym kontrolą pozyskiwano dodatkowo środki PFRON z programów, ponieważ takie było zapotrzebowanie domów pomocy społecznej i warsztatów terapii zajęciowej. Na pozostałe obszary (C, E i F) nie było zapotrzebowania, a obszar A nie był skierowany do powiatu. W ramach naboru potencjalnych beneficjentów programu rozesłano informacje mailowe do wszystkich jednostek, które mogłyby wziąć udział w programie, ogłoszono informację na stronie internetowej Starostwa, a decyzję o zakwalifikowaniu w programie podejmował PFRON.

(dowód: akta kontroli str. 213)

W okresie objętym kontrolą:

- średni koszt zwrotu wyposażenia jednego stanowiska pracy wynosił 26.108,80 zł w 2011 r., 33.026,09 zł w 2012 r. oraz 26.404,76 zł w 2013 r. Na jednego zatrudnionego średni koszt wyniósł od 23.731,63 zł do 30.384,0 zł,
- średnia wartość jednorazowego dofinansowania rozpoczęcia działalności gospodarczej wynosiła 18.795,0 zł w 2011 r., 30.911,29 zł w 2012 r. oraz 27.482,89 zł w 2013 r. Dofinansowanie to nie dotyczyło wniesienia wkładów do spółdzielni socjalnej, ani rozpoczęcia działalności rolniczej.

(dowód: akta kontroli str. 80)

Dyrektor Wydziału Iwona Siwecka wyjaśniła, że potrzeby zatrudnieniowe rynku pracy określali pracodawcy z terenu powiatu. Przyjęto, że jeśli pracodawca posiada wiedzę o możliwościach wsparcia osób niepełnosprawnych i składa wnioski, to jest on jednostkowym przedstawicielem lokalnego rynku pracy. Wszyscy pracodawcy aplikujący o wsparcie finansowe ze strony PFRON traktowani są w ten właśnie sposób. Wydział nie posiada informacji o pracodawcach posiadających potrzeby zatrudnieniowe, ale ich nie zgłaszających.

(dowód: akta kontroli str. 212)

Ponadto, w okresie objętym kontrolą na zadanie realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Pile pod nazwą „zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu” (art. 11 ustawy) zawarto po 7 umów w 2011 i 2013 r., natomiast w roku 2012 zawarto 18 umów, a na szkolenia w ramach zadania p.n. „finansowanie szkoleń organizowanych przez kierownika powiatowego urzędu pracy w Pile” (art. 40 ustawy) skierowano po jednej osobie w 2011 i 2013 r. oraz 11 osób w 2012 r.

Na zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu (art. 11 ustawy) w roku 2011 wykorzystano 18.827,83 zł, w roku 2012 wykorzystano 36.866,78 zł i w roku 2013 wykorzystano 27.525,78 zł. Koszty szkoleń organizowanych przez kierownika Powiatowego Urzędu Pracy w Pile (art. 40 ustawy) wyniosły 2.400,0 zł w 2011 r., 10.033,22 zł w 2012 r. i 1.313,24 zł w 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 78 - 80)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Starostwa w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, działalność Starostwa w zbadanym obszarze.

4. Udzielanie pomocy beneficjentom.

Kontroli poddano trzy umowy na największe kwoty zwrotu kosztów wyposażenia stanowisk pracy osób niepełnosprawnych w okresie objętym kontrolą, zawarte na podstawie art. 26e ust. 1 ustawy, wszystkie na podstawie wniosków złożonych u Starosty Pileckiego. W okresie objętym kontrolą Starosta Pilecki nie składał z własnej inicjatywy takich wniosków. Były to następujące stanowiska pracy:

- a) pięć stanowisk (ślusarz, przedstawiciel handlowy i trzech operatorów wózków widłowych), za kwotę 150.000,0 zł,
- b) dwa stanowiska (trzech operatorów linii technologicznej do produkcji lodów i sprzedawca), za kwotę 132.000,0 zł,
- c) trzy stanowiska (operator frezarki, operator grubościówki i operator piły) za kwotę 90.000,0 zł.

Osoby zatrudnione na podstawie umów z ww. pracodawcami były, stosownie do wymogów art. 26e ust. 1 ustawy, zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pile jako osoby bezrobotne albo poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu. W Starostwie przestrzegano określonego w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 marca 2011 r. w sprawie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej;¹⁰ trybu postępowania dotyczącego zwrotu kosztów wyposażenia takich stanowisk pracy. Pracodawcy terminowo przedstawiali kopie umów o pracę zawartych z osobami zatrudnionymi na refundowanych stanowiskach pracy, orzeczenia potwierdzające ich niepełnosprawność, zestawienia poniesionych kosztów podlegających refundacji oraz kopie dowodów ich poniesienia. Refundacja objęła udokumentowane koszty zakupu wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej, a zwrot kosztów każdorazowo poprzedziło uzyskanie, pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy o przystosowaniu do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osoby zatrudnionej na wyposażonym stanowisku pracy, zgodnie z art. 26e ust. 5 ustawy. Opinie te były zgodne z wnioskiem i umową o refundację w zakresie liczby, lokalizacji i nazw stanowisk pracy oraz zatrudnionych osób. Zabezpieczeniem zwrotu otrzymanych środków na wypadek niewywiązywania się z warunków umowy były oświadczenia notarialne o poddaniu się egzekucji. Stosownie do postanowień umów o zwrot kosztów, pracownicy Wydziału weryfikowali prawidłowości realizacji warunków umowy przez pracodawcę, w czasie jej obowiązywania. Żadna z przeprowadzonych kontroli nie skutkowałą wypowiedzeniem umowy.

(dowód: akta kontroli str. 139 – 141, 91, 99, 107)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Starostwa w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, działalność Starostwa w zbadanym obszarze.

5. Nadzór nad wykorzystaniem środków przekazanych beneficjentom.

1. W latach 2011 – 2013 Starosta Piłski zawarł łącznie 12 umów przyznających osobom niepełnosprawnym środki na podjęcie działalności gospodarczej (art.12a ustawy) na łączną kwotę 344.201,60 zł oraz 10 umów na dofinansowanie oprocentowania kredytu bankowego (art.13) na łączną kwotę 329.617,15 zł.

W umowach przyznających osobom niepełnosprawnym środki na podjęcie działalności gospodarczej zawarto zobowiązanie Starosty Piłskiego do weryfikacji prawidłowości realizacji warunków umowy przez wnioskodawcę w czasie obowiązywania umowy. W ramach realizacji tego postanowienia przeprowadzono kontrole u wszystkich podmiotów. W umowach na dofinansowanie oprocentowania kredytu bankowego weryfikowano prowadzenie działalności gospodarczej lub rolniczej przed udzieleniem pomocy.

(dowód: akta kontroli str. 73 - 77, 86-110, 240 - 246)

Środki PFRON przekazane powiatowi piłskiemu według algorytmu, były wydatkowane na zadania i w kwotach zgodnych z uchwałami rady powiatu, o których mowa w art. 35a ust. 3 ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 69 - 70)

¹⁰ Dz. U. Nr 62, poz. 317.

2. W kwietniu 2013 r. PFRON Oddział w Poznaniu przeprowadził kontrolę wykorzystania środków PFRON przekazanych w 2012 r. powiatowi pilskiemu wg algorytmu na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz kosztów obsługi tych zadań. W zakresie rehabilitacji zawodowej (zwrotu kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych oraz przyznawania środków PFRON na podjęcie działalności gospodarczej), a także wydatkowania środków PFRON na obsługę realizowanych zadań nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących rozliczania środków przekazanych według algorytmu ani skuteczności lub efektywności zadań realizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych. W toku przeprowadzonej w listopadzie 2012 r. kontroli realizacji i przestrzegania warunków umowy na realizację Programu wyrównywania różnic między regionami II w obszarze B nie stwierdzono nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 180 - 208)

3. Zgodnie z § 7 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym¹¹, środki Funduszu przypadające powiatowi na realizację zadań w danym roku powiększa się o faktycznie poniesione koszty obsługi zadań realizowanych przez samorząd, jednak nie więcej niż o 2,5% wykorzystanych środków. Przekazane powiatowi pilskiemu środki w wysokości 96.685,0 zł za rok 2011, 123.497,0 zł za rok 2012 i 101.852,0 zł za rok 2013 stanowiły 2,5% kwoty przeznaczonej przez powiat pilski na realizację tych zadań.

Wydział nie prowadził ewidencji wydatków własnych związanych z realizacją zadań finansowanych z PFRON. Jak podała w złożonym wyjaśnieniu Dyrektor Wydziału Iwona Siwecka, Starostwo wyliczało koszty obsługi zrealizowanych zadań i przekazywało informację o ich wielkości do PFRON, łącznie z zapotrzebowaniem na środki w kolejnym okresie. Na koniec każdego roku koszty obsługi były rozliczane z uwzględnieniem faktycznie wykorzystanych środków. Pani Dyrektor wskazała, że zgodnie z przywołanym wcześniej przepisem, powiatowi przysługuje prawo do powiększania środków Funduszu o 2,5% od wydatkowanych środków, a nie od środków otrzymanych. Szacunkowe faktyczne koszty obsługi realizowanych zadań są znacznie wyższe od kwot przekazywanych na ten cel przez PFRON. Biorąc pod uwagę tylko wysokość wynagrodzeń pracowników Wydziału (za rok 2011 - 188.173,59 zł, za rok 2012 r. - 198.009,66 zł, za rok 2013 - 207.866,05 zł oraz trudne do oszacowania koszty ogrzewania 4 pokoi, energii, usług pocztowych, materiałów biurowych, serwisowania urządzeń, telefonów, delegacji, to faktyczne koszty obsługi realizowanych zadań wydatkowane przez powiat przekraczają kwoty przyznane przez PFRON.

(dowód: akta kontroli str. 213)

W okresie objętym kontrolą nie zlecano zewnętrznym podmiotom wykonania zadań finansowanych ze środków PFRON.

(dowód: akta kontroli str. 212)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Starostwa w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, działalność Starostwa w zbadanym obszarze.

¹¹ Dz. U. z 2003 r. Nr 88, poz. 808 ze zm.

IV. Wniosek

Wniosek
pokontrolny

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹², wnosi o przekazanie realizacji zadań, o których mowa m.in. w art. 12a i w art. 26e ustawy, Powiatowemu Urzędowi Pracy w Pile.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 14 października 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler

Dyrektor

Paweł Szczepaniak
główny specjalista kontroli państwowej

z up. Tomasz Nowiński
wicedyrektor

¹² Dz. U. z 2012 r., poz. 82, ze zm.